

Viviane Michel. Quebeceko Emakume Autoktonoen federazioko burua

Isilean atxiki nahia plazaratzen dabil Viviane Michel. Ahal duenaldi oro galdera berdina luzatzen dabil: “Nolaz hainbeste emakume autoktono desagerturik edota erailik?”. Erantzuna argi du: arazoa sistemikoa da eta kolonizazioaren emaitza da. Baina erantzuleen ahotik entzun nahi du erantzuna.

“Gobernuak planteaturiko bortizkeria sistemiko eta instituzionala bizi dugu”

TESTUA ETA ARGAZKIAK:
Jenofa Berhokoirigoin

Iratzarria

Lehen alaba sortu ondoren sartu nintzen Quebeceko Emakume Autoktonoen Federazioan. Emakume autoktonoen erronkez ohartu nintzen orduan. Ordura arte ez nekizkien, ala zerbait entzun arren, horiei buruzko kontzientzia ez zitzaidan oraindik iratzarria.

Erronkak autoktono gisa, erronkak emakume gisa eta bi identitateak batuz, erronkak emakume autoktono gisa.

Bai, argi da. Bi zapalkuntza horiek pairatzen ditugu egunerokoan. Adibide argienetarikoa dugu emakume autoktonoen desagertpena ala erailketena. Autoktonoak gara eta gainera emakumeak. Arazo honen berri ematean diskriminazioa eta arrazismoa jasotzen ditugu erantzun gisa.

30 urtez, 1.100 emakume autoktono erailik ala desagerturik Kanadan.

1.186 hain zuzen. Problematika larria dugu hori eta ezingo dugu konpondu gobernuak egoerari seriooki begiratuko ez dueino. Badu urteak inkesta publiko bat eskatzen gabiltzala, argitzeko nolaz eta nola neska autoktono gazteak desagertzen diren. Inkestak argira ekarri lezake ere komunitateetako egoera orokorra: gainpopulazioa, etxebizitzaren urritasuna, bortizkeria eta abar. Guztia lotua da, anitz emakume doaz komunitateetatik, anitz dira ere droga kontsumoan erortzen eta horren haritik pros-

tituzioan. 1.186 emakume desagerturik ala erailik. Eta haien buruaz beste egiten dutenak, zer? Erantzunik gabeko desagertpenak dira horiek ere.

Kanadako Jendarmeriaren zenbakiak dira horiek.

Iaz plazaratu zituen zenbaki horiek. Baina adibidez, Quebeci doakionez, zenbakiak oso ñimiñoak ziren, haien zenbakia anitzez gaintzen dugu. Dena dela, guk ez dugu ikerketa kuantitatibo bat nahi, zenbaki gehiegi daude. Bizi batzuek ari gara, lapurturiko bizi batzuei buruz! Bizi horietaz hitz egin nahi dugu, desagertu eta erail horien familiei buruz. Drama horien gibelean gordetzen diren arazoei buruz hitz egin nahi dugu.

Arazoa sistemikoa da.

Argi da eta kolonizazioaren emaitza da. Gure bizia ez da gure esku, gure bizimodu ez da gurea, antzetzuz bizirauten saiatzen gara. Gobernuak planteaturiko bortizkeria sistemiko eta instituzionala bizi dugu egunerokoan.

LUAarkitektoak

hirigintza
hirigintza aholkularitza
udal planak
urbanizazioak
peritazioak
balorazioak
etxebizitza proiektuak
birgaitzeak
barne diseinua...

Tel 948 13 26 97
Río Arga Kalea 28, 31014 Iruña lva@luark.com

"Anitz emakume doaz komunitateetatik, anitz dira ere droga kontsumoan erortzen eta horren haritik prostituzioan. 1.186 emakume desagerturik ala erailik".

Barnetegiaren gertakizun lazgarria ezin ez aipa.

Kolonizazioaren historia ezin dugu aipatu barnetegiaren desmasia aipatu gabe [1820 urtetik 1996 urtera, Kanadako gobernuak autoktonoen umeak familiei bahitu eta barnetegiaren ezarri zituen, haien asimilatze eta ebanjelizatze]. Hamabost ala hogeitau urte pasatzen zizuten bertan umeek, haien familietatik erabat urrundurik. Eraso fisikoak, psikologikoak eta sexualak jaso zituzten. Haien hizkuntzaz hitz egitea debekatu zitzaizkien. Haien larrua torratu behar zuten, zuria bilaka zedin. Ikaragarriko kolpea zen barnetegiaren. Gobernuak gure desagertzea zuten xede, genozidioei pentsarazten dit. Barnetegiaren itzultzeak ere drastikoak izan ziren, umeek gurasoekiko amorrua eta aiherkundea bizi zutelako eta gurasoek berriz kulpabilitate sentimendua zutelako.

Baina diozun gisara, zeini interesatzen zaio zuten errealitatea?

Horregatik ere legoke interesgarria inkesta publikoa. Lehen Nazioek dutelarik

zer edo zer adierazten, inor ez delako parean, gurea entzuteko ala mezua pasazteko.

Eraiketen %60 eta desagertuen %70 hirietan gertatzen dira, gutxiengoa berriz komunitateetan. Erasotzaileak nor dira?

Nahiko nuke erantzuna jakin. Azken hogeitau urteetan problematika berri batzuei aurre egin behar dugu; hirietan antolatutako emakumeen salerostea da horrietatik bat. Kitorik den bortizkeria bati zabaldu dizkio ateak eta bistan da, emakume autoktonoek jopuntu hobereana gara harrapari horientzat. Adibidez, Kichianchigi komunitateko bi nesken desagertzea proxeneta batzuek burutu zutela argitu digu berriki Justizian.

Nola doa justizia?

Oso poliki, poliki.

Gobernuak zergatik ez du inkesta publikorik nahi?

Inkestak erakutsiko lukeelako Kanadako ez dituela Lehen Nazioei begira dituen betebeharrak betetzen. Ahantzirik eta

lurperaturikoa den populua gara. Ez dut biktima batentzat pasa nahi. Badu mendeak ezagupena aldarrikatzen gabiltzala, eta oraindik gabiltza aitortzarik gabe.

Autodefentsa estrategiak zein dituzue?

Problematika horri buruzko sentsibilizazio eta hezkuntza lan handia egiten dabilta anitz emakume. Martxak, manifestazioak, tailerrak. Autodefentsa tailerrak ere egiten dira komunitate batzuetan. Autoktonoen esku ez diren egiturekin aliantzak egiteko asmoa ere hor dugu. Desagertuen ala erailen familiak elkartu ziren iragan apirilean. Oso positiboa izan zen topaketa. Noski, haien pena elkarrekin partekatu ahal izan zuten. Baina, ez genuen terapiari mugatu nahi, sare bat osatu zuten haien artean. Urrats-bide judizialari buruzko aholku eta jakintza partekatze anitz izan zituzten. Elkartekoei ere gomendio batzuk eman zizkiguten. Haien toki propioa ukan nahi dute borroka honetan, gurekin batera ibili nahi dute. Ez dute nahi haien izenean mintza gaitzen. Horretan gabiltza. ■